

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Yönergenin amacı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi personeli ve öğrencileri tarafından yürütülecek her türlü sosyal ve beşerî nitelikli araştırmanın, bilimsel ölçütler yanında çevrenin korunması, insan onuru ile temel hak ve hürriyetlerinin, bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlığının gözetilerek sürdürülmesi için yürürlükteki mevzuat ve evrensel araştırma etiği kuralları çerçevesinde gerçekleşmesi amacıyla değerlendirmesini yapacak kurulun kuruluş, işleyiş, değerlendirme ve yürütülme esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - Bu Yönerge;

- a) Etik Kurulun yapısı, amaçları, oluşumu ve çalışma biçimini,
- b) Etik Kurula başvuru ve etik değerlendirme süreçlerine ilişkin konuları,
- c) Ondokuz Mayıs Üniversitesi personeli ve öğrencileri tarafından insan, toplum ve insanın etkileşim içinde bulunduğu tarihî eser ve kültürel varlıklar üzerinde yürütülecek yüz yüze veya çevrim içi araçlar kullanılarak gerçekleştirilen anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, bilgisayar ortamında test, ses ve görüntü kaydı gibi veri toplama teknikleri ile yapılacak her türlü bilimsel araştırma ve çalışmalar ile ilgili araştırma etiği konularını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Yönerge, 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 12 nci maddesinin (1) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Başkan: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanını,
- b) Kurul: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunu,
- c) OMÜ Etik Kurulu: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Etik Kurulunu,
- ç) Raportör: Başvuruların konusuna göre Başkan tarafından öncelikle kurul üyeleri, gerektiği durumlarda Üniversitenin diğer öğretim elemanlarından ya da Üniversite dışından incelenecek konunun uzmanı olan kişiler arasından atanan ve Kurula toplantılarda söz konusu başvuru ile ilgili bilgi veren üyeyi,
- d) Rektörlük: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğünü,
- e) Sekreteryaya: Başkan tarafından görevlendirilen ve tüm yazışma ve koordinasyondan sorumlu olan kişiyi,
- f) Sorumlu Araştırmacı: Ondokuz Mayıs Üniversitesinde araştırma yürütmeyi planlayan, Sosyal ve Beşeri Bilimler alanında araştırma konusuyla ilgili uzmanlık dalında eğitimini tamamlamış ya da sürdürmekte olan, araştırmanın etik, bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki açılardan sorumluluğunu taşıyan akademik personel ya da lisans/lisansüstü öğrencilerini,
- g) Üniversite: Ondokuz Mayıs Üniversitesini,
- ğ) Üye: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Üyesini ifade eder.

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU YÖNERGESİ

İKİNCİ BÖLÜM

Kurulun Amaçları, Yapısı ve Çalışma Biçimi

Kurulun amaçları

MADDE 5 - (1) Kurulun amacı insan katılımcılar veya tarihî ve kültürel varlıklar üzerinde yürütülecek araştırma öncesinde, esnasında ve sonrasında çocukların ve yetişkinlerin hak ve özgürlüklerini korumak için;

a) Araştırma, çocuk katılımcılar üzerinde yürütülüyorsa:

i) Çocuğun kişiliğinin, yeteneklerinin, bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ya da toplumsal gelişimiyle ilgili konularda;

ii) Çocuğun anne-babasına, kültürel kimliğine, dil ve değerlerine, çocuğun yaşadığı veya geldiği ülkenin değerlerine ve kendisinininkinden farklı uygarlıklara saygının geliştirilmesiyle ilgili konularda;

b) Yetişkin katılımcılar üzerinde yürütülüyorsa: İnsanın temel hak ve hürriyetleri ile insan onuru, fiziksel, zihinsel ve ruhsal sağlığının korunmasıyla ilgili konularda;

c) Tarihî ve kültürel varlıklar üzerinde yürütülüyorsa: çevrenin ve eserin korunmasıyla ilgili konularda;

etik yönden değerlendirmede bulunmak ve araştırmanın etik açıdan uygun olup olmadığı konusunda karar verip görüş bildirmektir.

Kurulun oluşumu ve yapısı

MADDE 6 – (1) Etik Kurul ilk toplantısını en kıdemli öğretim üyesinin başkanlığında yapar ve Kurul üyeleri kendi aralarından üç yıllık süre için bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçer. Başkanın olmadığı durumlarda başkan yardımcısı Etik Kurula başkanlık eder. Herhangi bir nedenle üyelikten ayrılan başkanın görevini, yeni başkanın seçileceği ilk Kurul toplantısına kadar başkan yardımcısı yürütür.

(2) Etik Kurul; Üniversitenin Sosyal ve Beşerî Bilimler alanında faaliyet gösteren ve aşağıda tanımlanan birimlerden en az birer üye olmak üzere, Rektör tarafından görevlendirilen en az 11, en fazla 15 öğretim üyesinden oluşur. Kurul üyesi bulundurabilecek akademik birimler:

- a) Ziraat Fakültesi
- b) Eğitim Fakültesi
- c) İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi
- ç) Güzel Sanatlar Fakültesi
- d) Hukuk Fakültesi
- e) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
- f) İlahiyat Fakültesi
- g) İletişim Fakültesi
- ğ) Tıp Fakültesi
- h) Turizm Fakültesi
- ı) Sağlık Bilimleri Fakültesi
- i) Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi

(3) Kurul üyelerinin görev süresi üç yıldır. Süresi biten üye, tekrar seçilebilir.

(4) Kurul üyelerinin haklarında etik ihlalinde bulunduklarına dair kesinleşmiş bir adli veya idari karar bulunmamalıdır.

(5) Üyeler başka bir etik kurulda görev yapamazlar.

(6) Etik Kurul üyeleri atandıktan sonra gizlilik sözleşmesi imzalar.

(7) Üyeliği süresince bir yıl içerisinde çağrılı olduğu kurul toplantılarından mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya veya aralıklı dört toplantıya katılmayan üye; bu üye dışındaki Kurul üyelerinin üçte ikisinin görevden alma yönünde görüş bildirdiği durumlarda Başkan tarafından görevden alınabilmesi yönünde Rektörlüğe teklifte bulunulur.

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU YÖNERGESİ

(8) Kurul başkanı, görev ve sorumluluklarını yerine getirmemesi durumunda Rektör tarafından görevden alınabilir.

(9) Etik Kurul Sekreteryası, Üniversite Genel Sekreterliğince yürütülür. Başvuruların alınması, araştırmacıların bilgilendirilmesi, belgelerin arşivlenmesi, yazışmaların yapılması, başvuru formlarının düzenlenmesi, toplantıların organize edilmesi ve benzeri görevler sekreteryaya tarafından yürütülür. Etik Kurul Sekreteryasında görev alan personel, kendilerine ulaşan her türlü bilgi için gizlilik ilkesine uymak zorundadır.

Kurulun çalışma biçimi

MADDE 7 - (1) Kurul, üye tam sayısının 2/3'si ile toplanır. Kararlar, oy çokluğu ile alınır. Kurul, eğitim öğretim döneminde ayda bir, lüzumu hâlinde ise farklı zamanlarda toplanır.

(2) Etik Kurul başvuruları, daha önceden belirlenen ve Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmalar Etik Kurul web sayfasında duyurulan son başvuru tarih ve toplantı tarihi dikkate alınarak elektronik ortamda Kurulun belirlediği belge ve formlar doldurularak, tüm araştırmacıların ıslak imzaları alındıktan sonra fiziksel olarak Rektörlük Genel Evrak Birimine teslim edilir.

(3) Sekreteryaya tarafından Etik Kurul başvuru formlarının biçimsel olarak ön incelemesi yapılır ve değerlendirilmek üzere Kurulun yapacağı ilk toplantının gündemine alınır.

(4) Gerçekleştirilen Etik Kurul başvuruları, en geç bir ay içerisinde değerlendirilip <https://ubys.omu.edu.tr/> üzerinden başvuru sahibinin görev yaptığı ilgili birime iletilerek araştırmacının etik açıdan yapılabilirliği hakkındaki kurul kararını sorumlu araştırmacının öğrenmesi sağlanır.

(5) Kurulda yapılan tüm incelemelerde gizlilik esastır. Üyeler, inceleme konusu dosyaların içeriğini Kurul toplantısı dışında başkaları ile tartışamaz ve dosyaların içeriği hakkında bilgi veremez.

(6) Kurul üyelerinin kendi araştırmalarının görüşülmesi ve oylanması sırasında söz konusu üye toplantıya katılamaz, oy kullanamaz ve değerlendirmede bulunamaz. Bu durumda, ilgili üye için Kurul toplantısına devamsızlık söz konusu edilemez.

(7) Kurul kararlarına itirazlar, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlük Genel Evrak Birimine yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Kurula Başvuru

Kurula başvuru

MADDE 8 - (1) Kurula başvuru, insan katılımcılarla veya tarihî eser-kültürel varlıklarla ilgili bir deney, inceleme ve alan çalışmasının etik açıdan değerlendirilebilmesi için araştırmacının bilimsel, idari ve etik sorumluluğunu üstlenmiş olan sorumlu araştırmacı tarafından yapılır. Bilimsel araştırmalar kapsamında yapılacak Etik Kurul başvuruları, Ondokuz Mayıs Üniversitesinin web sayfasında yer alan Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Başvuru Formları, <https://sosbeb.omu.edu.tr/> adresi Başvuru sekmesinden elektronik ortamda doldurularak ekleriyle birlikte Genel Evrak Birimine fiziksel olarak teslim edilir.

(2) Sorumlu araştırmacı, veri toplama aşamasına geçmeden önce Kurul onayı almak zorundadır. Kurul, başvuru evraklarında değişiklik yapılmasını talep ederse istenilen değişiklikleri sorumlu araştırmacıya bildirir.

(3) Üniversitemizde görev yapan akademik elemanların yanı sıra Yönergeyi kapsayan konularda Kurulumuz Üniversitemiz öğrencilerinin;

a) Tezsiz yüksek lisans dönem projesi/Tezli yüksek lisans tezi veya doktora/sanatta yeterlik tezi,

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU YÖNERGESİ

b) Tezli yüksek lisans veya doktora/sanatta yeterlik öğrencilerinin Üniversitemiz Senatosunca belirlenmiş zorunlu yayın koşulunu yerine getirmek amacıyla tez danışmanlarıyla birlikte yapacakları bilimsel yayın,

c) Tezsiz/Tezli yüksek lisans veya doktora/sanatta yeterlik öğrencilerinin danışmanlarının da çalışmada yer alması şartıyla lisansüstü ders kapsamında yapılacak bilimsel araştırma,

ç) Üniversitemiz bünyesinde çalışan idari personelin, bilimsel çalışmaları,

d) TÜBİTAK Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı, lisans öğrencilerinin Bitirme Projesi/Çalışması dersi kapsamında hazırlayacakları projeler ve öğrenci kongreleri kapsamındaki dışındaki başvurular değerlendirmeye alınmayacaktır.

MADDE 9 – (1) (a) OMÜ-Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu, onay için başvurusu yapılan etik kurul başvurusunu; çalışmanın amaç ve gerekçesini, yöntemini, veri toplama araçları, gerekli ise veli onay formunu, gönüllü olur formunu, çalışmanın yararları ile zararlarını ve olası tehlikeleri göz önünde tutarak değerlendirir.

(b) Sekreteryaya tarafından OMÜ-Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunda incelenmek üzere gönderilen dosyalar eşit bir şekilde kurul üyelerine paylaştırılır. Kurul üyeleri, inceleyeceği dosyaları biçim ve içerik bakımından bu Yönergenin kural ve ilkelerine göre değerlendirerek hazırladığı raporu toplantıda Kurula yazılı ve sözlü olarak sunar.

(c) Etik Kurula başvurudan önce uygulamaya konmuş çalışmalar, değerlendirmeye alınmaz ve geçmişe yönelik olarak hiçbir şekilde Etik Kurul izni verilmez.

(ç) Kurul, her araştırma hakkında “Kabul”, “Red” ya da “Revize” olarak karar verir.

(d) Araştırma sürerken değişiklik yapılması öngörülen durumlar söz konusu olduğunda sorumlu araştırmacı tarafından konuya ilişkin dilekçe, Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunda değerlendirilmek üzere Genel Evrak Birimine verilmelidir.

(e) Kurul bir başvuruyu değerlendirirken gerekli gördüğü durumlarda araştırma ile ilgili olarak üyeler dışında uzman kişilerin görüşüne başvurabilir.

(f) Değerlendirilen başvuru sonucunda alınan karar, toplantıdan sonra en geç 15 gün içerisinde, ilgili birime <https://ubys.omu.edu.tr/> üzerinden gönderilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Araştırma kayıtları, gizlilik ve devri

MADDE 10 - (1) a) OMÜ Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kuruluna gönderilmiş olan bütün belge, dosya ve incelenme sürecindeki tüm yazışmaların birer örneği, ilgili mevzuatın öngördüğü sürece saklanır.

b) Araştırmanın herhangi bir sebeple sorumlu araştırmacı tarafından devri halinde durum, Etik Kurula bildirilir. Kurulun uygun görmesi durumunda devir işlemine ilişkin karar güncellenir. Veri veya belgelerin yeni sahibi, bunların tümünün muhafazasından ve arşivlenmesinden sorumludur.

c) Kurul toplantıları sırasında yapılan görüş alışverişi, tartışma ve itirazlar gizlilik niteliği taşır.

ç) Kurul toplantısında alınan tüm kararlar karar defterine yazılır. Araştırmanın düzeltilmesi ya da yeniden düzenlenmesinden sonra tekrar başvurulması yönünde “Revize” kararı alınmışsa talep edilen düzeltmeler ve düzenlemeler açık bir şekilde belirtilir.

d) Toplanan verinin doğruluğundan, gizliliğinden ve veri güvenliğinden araştırmacılar sorumludur.

e) Kurulun olumlu görüş bildirdiği konularda araştırma sürecinde karşılaşılabilecek beklenmedik sonuçların yol açabileceği yasal sorumluluk, araştırmayı yapan kişilere aittir. Kurul vermiş olduğu kararlardan dolayı cezai, hukuki ve tıbbi sorumluluk altına girmez.

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU YÖNERGESİ

f) OMÜ Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu tarafından olumsuz görüş verilen veya Kurulun onayı ya da ilgili kurum izni alınmadan yapılan araştırmaların etik, yasal ve idari sorumluluğu araştırmayı yapan araştırmacılara aittir.

g) Etik Kurul, kendi kapsam alanı dışında yapılan başvuruları değerlendirmeye alamaz.

ğ) Araştırmacı tarafından Etik Kurula verilen dosyaların talep edilmesi durumunda geri verilmez.

Hüküm bulunmayan hâller

MADDE 11 – (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hâllerde, ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan Yönerge

MADDE 12- (1) Ondokuz Mayıs Üniversitesi Senatosunun 12.11.2015 tarih ve 2015/379 sayılı kararı ile kabul edilen “Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Yönergesi” yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 13 - (1) Bu Yönerge, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Senatosunda kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 - (1) Bu Yönerge hükümleri Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.

Yönergenin kabul edildiği Senato Kararının;	
Tarihi	Sayısı
27.11.2025	2025/311